

LAUSUNTO

Asia: HE 108/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle hankintamenettelyä koskevaksi lainsäädännöksi

Asiantuntijalausunto:

Tämä asiantuntijalausunto on tehty pyynnöstä hallituksen esitykseen eduskunnalle hankintamenettelyä koskevaksi lainsäädännöksi. Lausunto keskittyy sähköisen tiedonvaihdon rooliin ja vaatimuksiin lakiluonnoksessa. Pidän muilta osin lakiluonnoksen muutoksia perusteltuina.

Kohta: 3.4.3 Sähköiset viestintävälineet

Koska sähköisen tietojenvaihdon käyttöönotto edellyttää investointeja ja koska sen edut ovat tehokkaampia arvoltaan suuremmissa hankinnoissa, esityksessä rajattaisiin sähköisen tietojenvaihdon edellytykset EU-kynnysarvon ylittäviin hankintoihin.

Lausunto:

Tutkimusten mukaan hankinnan arvo ei juurikaan korreloi sen hallinnollisen kuormittavuuden kanssa (mm. TEM, 2010). Tutkimusten ja kokemuksen mukaan sähköisen hankinnan edut ovat suurimpia pienempiarvoisissa hankinnoissa ja tässä tapauksessa myös EU – kynnysarvot alittavissa hankinnoissa, koska niissä hankinnan hallinnolliset kustannukset hankintayksiköille ja toimittajayrityksille muodostavat suhteellisesti suuremman osan hankinnan arvosta ja tällaisia hankintoja on määrällisesti paljon kaikista julkisista hankinnoista.

Sähköisten kilpailutusjärjestelmien käyttöönotto ei vaadi suuria investointeja hankintayksiköissä eikä toimittajayrityksissä vaan järjestelmät voidaan toteuttaa tarvittaessa ketteränä pilvipohjaisina palveluina. Hankintayksiköt joutuvat joka tapauksessa investoimaan järjestelmiin, koska EU kynnysarvon ylittävissä hankinnoissa sähköistä tiedonvaihtoa edellytetään käytettäväksi. Osaamisen näkökulmasta, hankintayksiköillä on riittävä siirtymäaika ottaa sähköisen tiedonsiirron valmius haltuun. Lisäksi julkisen hankinnan tukiorganisaatiot TIERA ja KL-Kuntahankinnat (kuntasektori) ja Hansel (valtio) pystyvät varmasti tarjoamaan tarvittaessa riittävän osaamisen sähköiseen kilpailutukseen siirtymiseen.

Hankintayksiköille ja toimittajille sähköinen kilpailutus alentaa hankintojen hallinnollisen kuormituksen kustannusta ja ennen kaikkea parantaa merkittävästi hankintaprosessin laatua. Järjestelmä ohjaa hankintaprosessia ja dokumenttien hallintaa, jolloin prosessista tulee selkeämpi, nopeampi, avoimempi ja luotettavampi. Hankintayksiköiden osalta kaikki dokumentaatio on määrämuodossa digitaalisella alustalla ja mm. tarjousten käsittely ja vertailu helpottuu ja nopeutuu. Uusien kilpailutusten tekeminen nopeutuu, koska aikaisempien kilpailutusten dokumentaatio löytyy valmiiksi järjestelmästä.

PK- yritysten mukanaolon helpottamiseksi on tärkeää, että myös EU-kynnysarvon alittavissa kilpailutuksissa edellytetään sähköisten työkalujen käyttämistä, koska tutkimuksen mukaan pk -

yritysten hallinnollisen kuormituksen kustannukset julkisissa kilpailutuksissa ovat lähes 3-kertaiset suuriin yrityksiin verrattuna (TEM 2010) ja sähköisillä välineillä voidaan näitä hallinnollisia kustannuksia alentaa. PK-yritysten markkinat ovat usein myös EU-kynnysarvon alittavissa kilpailutuksissa, joten tämä helpottaa PK-yritysten mahdollisuuksia tulla mukaan kilpailutuksiin.

Ilman tiukempaa lainsäädännöllistä vaatimusta julkisten hankintojen digitalisoinnin suurimmat hyödyt jäävät realisoitumatta ja Suomi jää näiden IT-palveluiden kehittämisessä jälkijunaan. On huomioitava, että ratkaisut luovat liiketoimintaa ja uusia innovaatioita myös IT-sektorille ja auttavat näiden yritysten kansainvälisen kilpailukyvyn kehittämisessä.

Kohta: 103 §.Tietojenvaihto kansallisissa menettelyissä.

Pykälässä säädettäisiin EU-kynnysarvot alittavien hankintojen tietojenvaihdosta. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan hankinta-asetuksen 18 §:ssä säädettyä. Kuten EU-kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa, myös kansallisissa hankinnoissa valittujen viestintävälineiden olisi pykälän 1 *momentin* mukaan oltava yleisesti käytettävissä, eikä välineen valinta saisi vaarantaa tai estää toimittajan mahdollisuuksia osallistua hankintamenettelyyn. Ehdotettu lainkohta kuitenkin poikkeaisi EU-kynnysarvot ylittäviä hankintoja koskevista säännöistä siten, että kansallisissa hankinnoissa ei olisi velvoitetta toteuttaa hankintamenettelyjen tietojenvaihtoa yksinomaan sähköiseen muotoon perustuen, vaan muutkin muodot olisivat vapaasti hankintayksiköiden käytettävissä. Mikäli hankintayksikkö kuitenkin päätyisi käyttämään sähköistä muotoa, sovellettaisiin pykälän 2 *momentin* mukaan sähköiseen tietojenvaihtoon, mitä 62 §:ssä on asiasta säädetty.

Lausunto:

Viitaten edelliseen kohtaan, *sähköisten välineiden käyttö ja tiedonsiirto tulisi edellyttää myös EU-kynnysarvon alittavissa kilpailutuksissa.*

Jukka Hallikas, Professori
Toimitusketjun hallinta, School of Business and Management
Lappeenranta teknillinen yliopisto